

POLITYKA MIESZKANIOWA W UJĘCIU GEOGRAFÓW

DR BARBARA JACZEWSKA

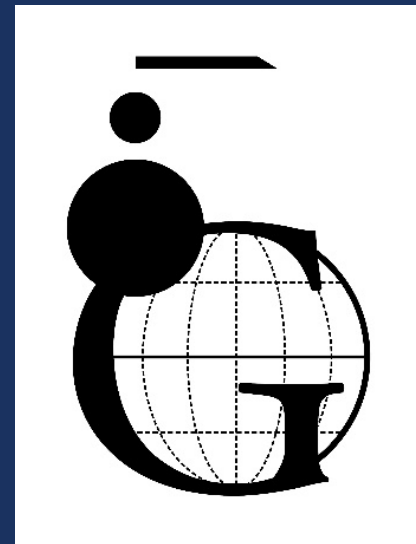
BGIBKI@UW.EDU.PL

DR ANNA GRZEGORCZYK

ANNA.TORBICZ@UW.EDU.PL

WYDZIAŁ GEOGRAFII I STUDIÓW REGIONALNYCH

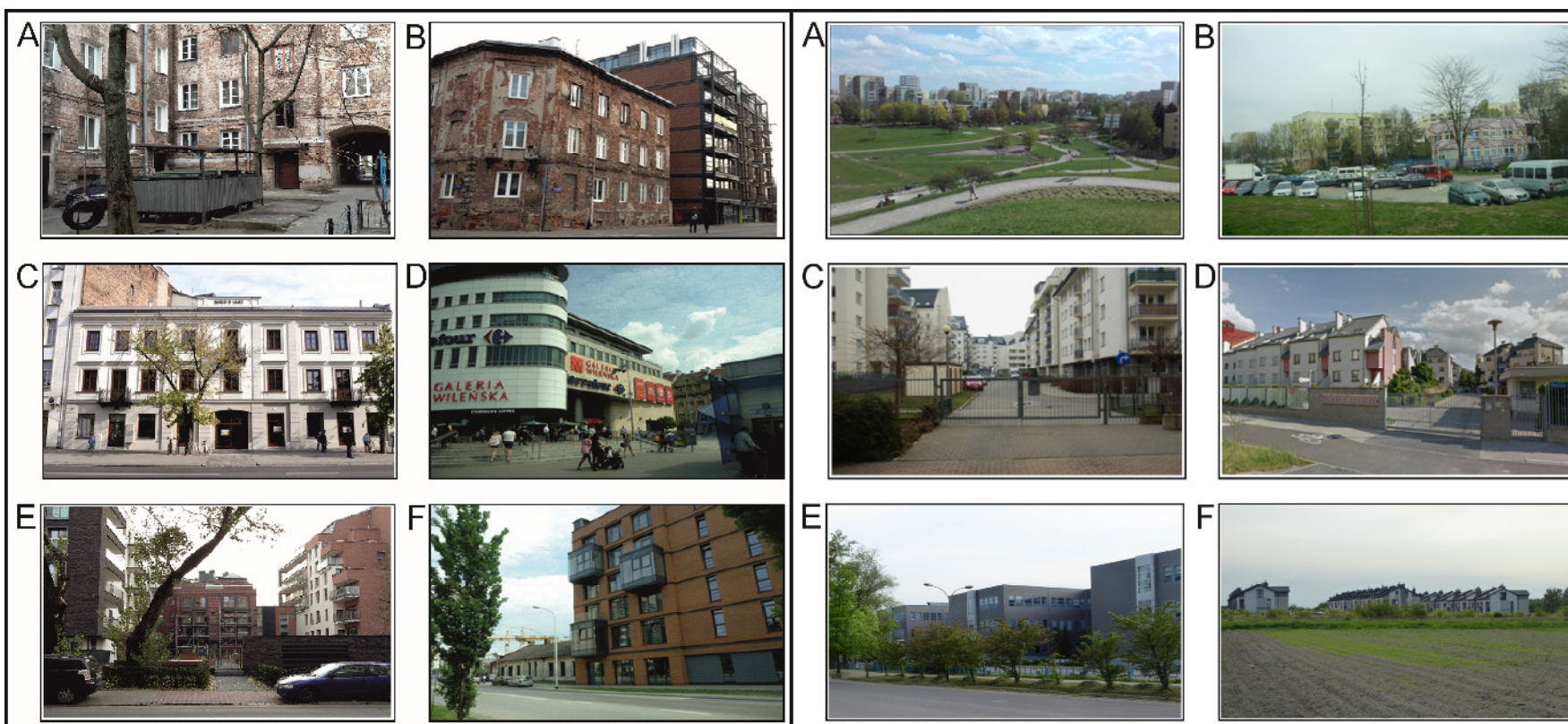
UNIwersytet Warszawski

WIELOŚĆ CZYNNIKÓW DETERMINUJĄCYCH POLITYKĘ MIESZKANIOWĄ

GEOGRAFOWIE A BADANIA POLITYKI MIESZKANIOWEJ

KONCEPCJA PROJEKTU

Projekt: Segregacja społeczna a izolacja przestrzenna. Polityka mieszkaniowa w wybranych obszarach metropolitarnych Francji, Niemiec i Polski

- Przegląd literatury dotyczącej polityki mieszkaniowej i segregacji mieszkaniowej
- Przegląd miar segregacji – wskazanie możliwości i ograniczeń stosowania wskaźników segregacji
- Zastosowanie wielowymiarowej analizy, wskazanie kategorii demograficznych i społecznych ludności w największym stopniu segregowanych (na poziomie obszaru metropolitarnego, miasta i wybranych dzielnic)
- Badania terenowe

Projekt jest finansowany przez Narodowe Centrum Nauki (przyznane środki na podstawie decyzji DEC-2013/09/B/HS4/01492)

CEL PREZENTACJI

Celem prezentacji jest poszukiwanie odpowiedzi na następujące pytania:

1. W jaki sposób polityka mieszkaniowa w czasie transformacji i później wpływała na strukturę segregacji mieszkaniowej w Warszawie?
2. Jakie istnieją różnice w skali i strukturze segregacji w mieście i na poziomie dzielnic?
3. Jakie procesy współcześnie towarzyszą i modyfikują poziom segregacji mieszkaniowej w Warszawie?

SEGREGACJA MIESZKANIOWA

- Segregacja mieszkaniowa mówi o wzorcach rozmieszczenia na danym obszarze (miasta, dzielnicy, sąsiedztwa itp.) grup społecznych, etnicznych czy demograficznych oraz o procesie prowadzącym do takiego rozmieszczenia
 - Badania nad segregacją mieszkaniową były prowadzone w ramach czterech ujęć badawczych (Tammaru, Musterd, van Ham, Marcińczak, 2016):
 1. Badania, które wyrosły z podejścia ekologicznego;
 2. Badania nad związkami między nierównościami społecznymi i przestrzennymi zainspirowane koncepcją miasta globalnego;
 3. Badania, które wskazują zależność istniejącym systemem państwa opiekuńczego na segregację mieszkaniową;
 4. Badania, które podkreślają wagę kontekstowego osadzania segregacji mieszkaniowej – najnowsze podejście.
- Podejście kontekstowe zakłada, iż istnieją cztery główne „sfery” wpływające na segregację mieszkaniową: 1. sfera gospodarcza; 2. sfera państwa; 3. sfera społeczna; 4. sfera lokalnych i specyficznych uwarunkowań społeczno-przestrzennych.

ZMIANY POLITYKI MIESZKANIOWEJ W WARSZAWIE I ICH WPŁYW NA WZORCE SEGREGACJI MIESZKANIOWEJ

Odbudowa po II Wojnie Światowej

- * Dekret Bieruta
- * Zamrożenie wysokości czynszów

- * Standardy urbanistyczne dla rozwoju centrum miasta: spójne i egalitarne

Okres socjalistycznej polityki mieszkaniowej

- * Centralne decyzje i finansowanie
- * Powtarzalna i monotonna architektura

- * Osiedla z „wielkiej płyty”
- * Spółdzielnie mieszkaniowe
- * Obszary peryferyjne

Polityka mieszkaniowa po transformacji

- * Władze lokalne odpowiedzialne
- * Wycofanie się państwa z finansowania bezpośredniego
- * Produkty finansowe

- Programy budowy mieszkań: TBS, „Rodzina na swoim” (2005-2012), „Mieszkania dla młodych” (2014)
- * Mieszkania Plus

Współczesny wzór segregacji mieszkaniowej wynika z:

- stabilności warunków mieszkaniowych wytworzonych w okresie socjalistycznym,
- liberalnej polityki (której towarzyszyły zaniedbania planowania przestrzennego w okresie przejściowym)
- rosnącej roli prywatnych developerów, którzy tworzą nowe inwestycje skierowane do ściśle określonych grup społecznych (tj. średniej i wyższej klasy).

MIARY SEGREGACJI

- Analiza wielowymiarowa
- Analiza obejmująca dane:
 - Demograficzne: wiek i wielkość gospodarstwa domowego
 - Społeczno-ekonomiczne: edukacja, przynależność do grup społecznych i profesjonalnych, bezrobocie, pomoc społeczna

Unevenness

D	Index of Dissimilarity
G	Gini Index
H	Entropy Index or Information Index
A1	Atkinson Index with $b=.10$
A5	Atkinson Index with $b=.50$
A9	Atkinson Index with $b=.90$

Exposure

xPy^*	Interaction Index
xPx^*	Isolation Index
V	Correlation Ratio or Eta Squared

Concentration

DEL	Duncan's Delta Index
ACO	Absolute Concentration Index
RCO	Relative Concentration Index

Centralization

PCC	Proportion in Central City
ACE	Absolute Centralization Index
RCE	Relative Centralization Index

Clustering

ACL	Absolute Clustering Index
SP	Spacial Proximity Index
RCL	Relative Clustering Index
DPxy*	Distance Decay Interaction Index
DPxx*	Distance Decay Isolation Index

(Massey, Denton, 1988)

Localisation

LQp Modified Localisation Index

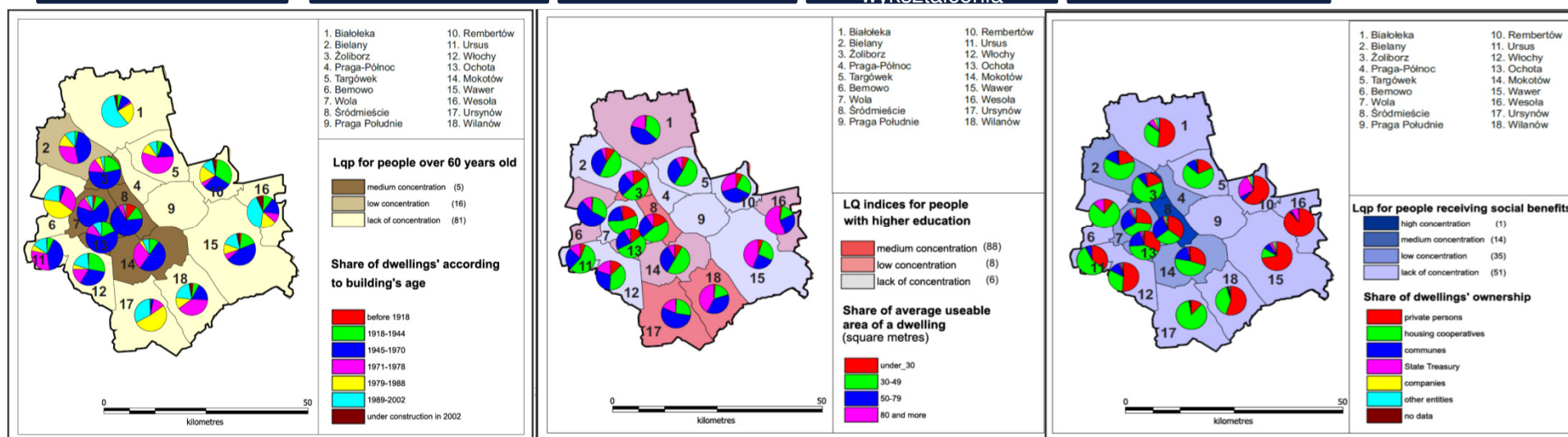
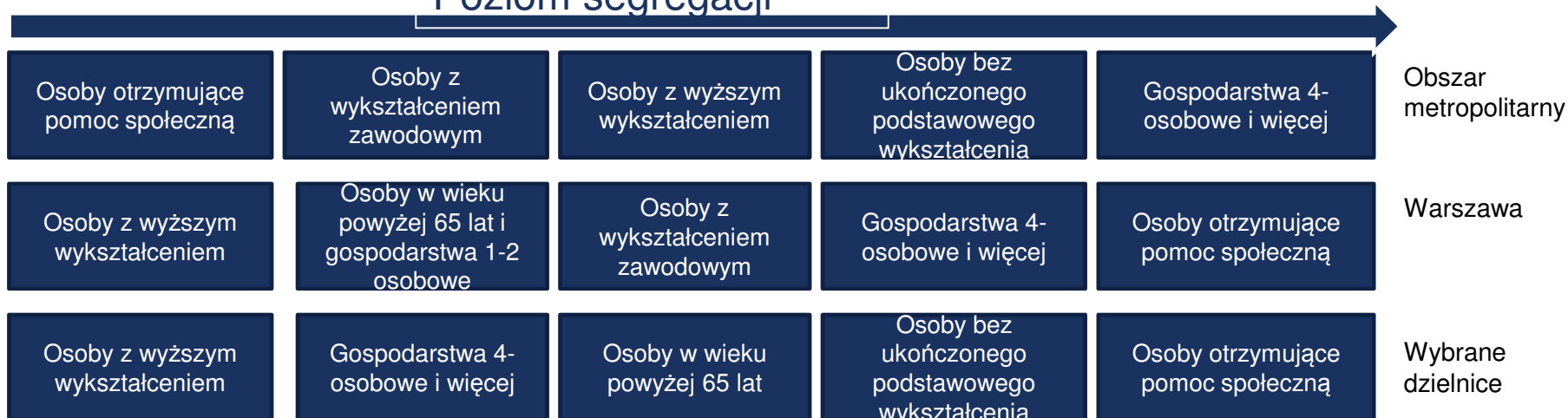
Grzegorzczak, Jaczewska 2015, Measures of Social Segregation in the Context of Warsaw, Berlin and Paris Metropolitan Areas, Miscellanea Geographica, vol. 19, no.3, pp. 22-35.

Jaczewska, Grzegorzczak, 2016, Residential segregation of metropolitan areas of Warsaw, Berlin and Paris, Geographia Polonica 89 (2): 141-168

SEGREGACJA MIESZKANIOWA

Poziom segregacji

WZROST SEGREGACJI NA POZIOMIE LOKALNYM (W MIKROSKALI)

STUDIUM PRZYPADKU OSIEDLA ZAMKNIĘTE WARSZAWIE

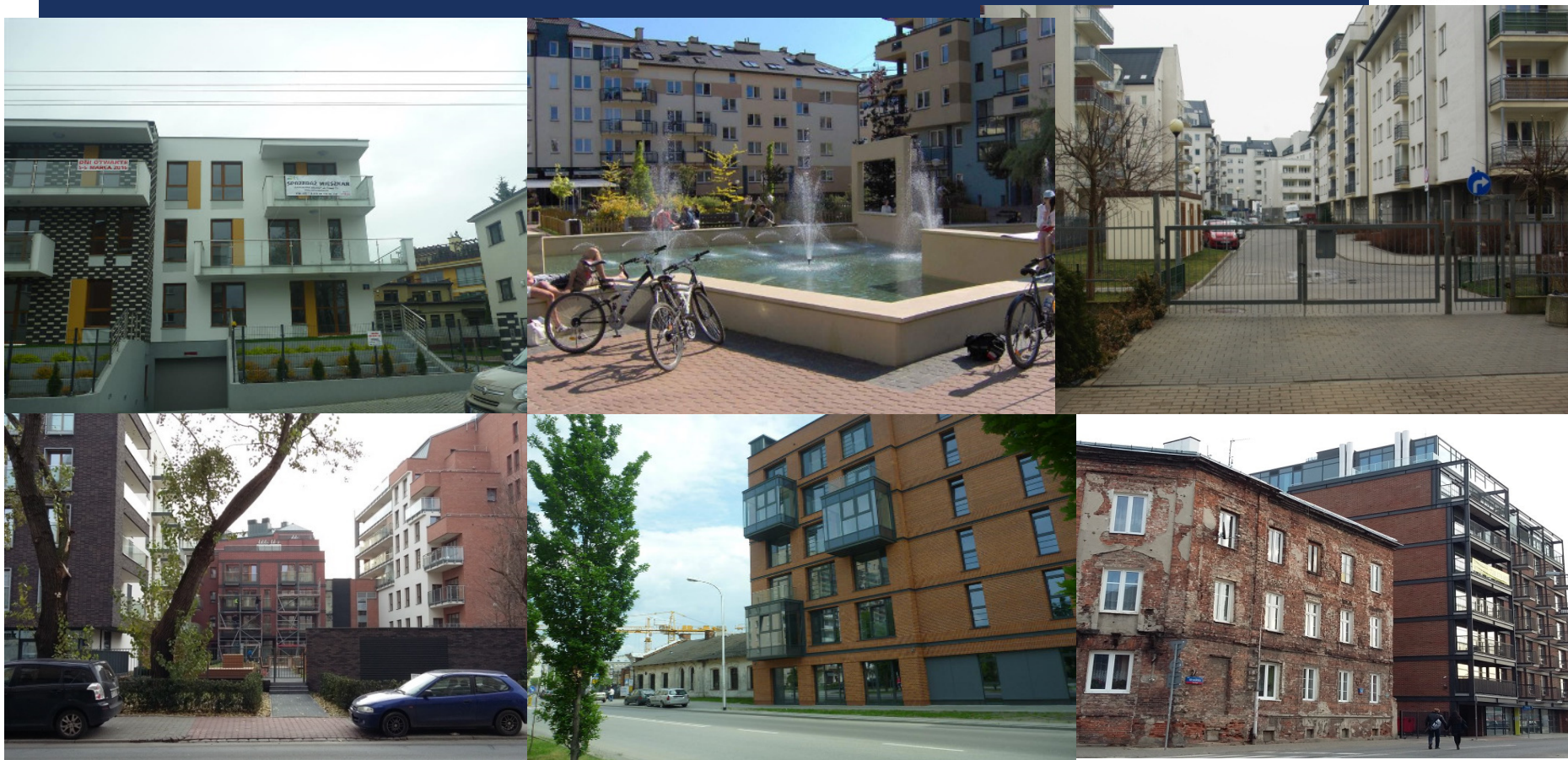

‘Ostoja’ osiedle mieszkaniowe w cudownej okolicy, obok parku. Portier w ciągu dnia i nocy, 24 godzinny monitoring, wewnętrzny parking, ogrodzony plac zabaw i inne usługi....

‘Rezydencje w Brzozowym Zaciszu’ reprezentatywne lobby z recepcją z naturalnego kamienia, piękny ogród wewnętrzny, wysokiej jakości materiały, reprezentacyjne ogrodzenie ze stali, monitoring 24 godziny na dobę.....

OSIEDLA ZAMKNIĘTE – WIELOŚĆ FORM

MARINA MOKOTÓW

Source: urbanity.pl

WZROST SEGREGACJI NA POZIOMIE LOKALNYM (W MIKROSKALI)

- Nowe inwestycje mieszkaniowe przyczyniają się do:
 - Powstawania nowych obszarów jednolitych (homogenicznych) pod względem struktury społecznej, będących w kontraście z odziedziczoną, bardziej mieszaną strukturą społeczną.
 - Powstawania odizolowanych przestrzennie osiedli, będących w kontraście z odziedziczoną tkanką osiedli otwartych
 - Zmian relacji między obszarami prywatnymi i publicznymi – prywatyzacja przestrzeni
- W skali lokalnej coraz wyraźniej widać enklawy bogactwa i enklawy biedy
 - enklawy bogactwa mające charakter zamkniętych osiedli są akceptowane społecznie, nawet jeśli mogą prowadzić do erozji solidarności społecznej i społeczeństwa obywatelskiego (wymuszać jednostronną politykę miejską)
 - enklawy ubóstwa są często traktowane jako nieakceptowane, ponieważ mogą prowadzić do rozwoju kultury biedy.
- Paradoksalnie rosnąca segregacja w mikroskali często jest skutkiem „ubocznym” programów rehabilitacyjnych (prowadzących do gentryfikacji) oraz polityki mieszkaniowej

POLITYKA MIESZKANIOWA W UJĘCIU GEOGRAFÓW

DR BARBARA JACZEWSKA

BGIBKI@UW.EDU.PL

WYDZIAŁ GEOGRAFII I STUDIÓW REGIONALNYCH

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

